

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1055/2020
13.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Драгана Аћимовића, Мирољуба Томића, Јасмине Васовић и Веска Крстајића, чланова већа, са саветником Ирином Ристић као записничарем, у кривичном предмету окривљене АА, због кривичног дела ометање овлашћеног службеног лица у обављању послова безбедности или одржавања јавног реда и мира из члана 23. став 2. у вези става 1. Закона о јавном реду и миру, одлучујући о захтеву за заштиту законитости бранилаца окривљене АА – адвоката Владимира Хоровица и адвоката Биљане Деснице - Петровић, поднетом против правноснажних пресуда Апелационог суда у Новом Саду Кж1-613/19 од 24.12.2019. године и Кж3-8/20 од 07.04.2020. године, у седници већа одржаној дана 13.10.2020. године, већином гласова, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован, захтев за заштиту законитости бранилаца окривљене АА – адвоката Владимира Хоровица и адвоката Биљане Деснице - Петровић, поднет против правноснажних пресуда Апелационог суда у Новом Саду Кж1-613/19 од 24.12.2019. године и Кж3-8/20 од 07.04.2020. године, у односу на битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) Законика о кривичном поступку, члана 438. став 1. тачка 9) Законика о кривичном поступку и члана 438. став 1. тачка 1) Законика о кривичном поступку, као и повреде закона из члана 441. став 4. Законика о кривичном поступку, док се захтев у преосталом делу **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1-613/19 од 24.12.2019. године усвојена је жалба Основног јавног тужиоца у Новом Саду и пресуда Основног суда у Новом Саду К-265/17 од 08.10.2018. године преиначена, тако да је окривљена АА, са личним подацима као у првостепеној пресуди, оглашена кривом због извршења кривичног дела ометање овлашћеног службеног лица у обављању послова безбедности или одржавања јавног реда и мира из члана 23. став 2. у вези става 1. Закона о јавном реду и миру („Службени гласник РС“ бр. 51/92...101/2005), изречена јој је условна осуда и то тако што је утврђена казна затвора у трајању од 8 месеци и истовремено одређено да се наведена казна неће извршити уколико окривљена у року од једне године не учини ново кривично дело. Оштећени ББ је ради остваривања имовинско – правног захтева упућен на

парницу. Обавезана је окривљена да на име трошкова кривичног поступка плати паушал у износу од 10.000,00 динара и остале трошкове у износу од 47.087,44 динара буџетским средствима, као и да оштећеном ББ надокнади трошкове заступања путем пуномоћника пред другостепеним судом у износу од 103.500,00 динара, а све у року од два месеца по правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења, као и да оштећеном накнади трошкове заступања путем пуномоћника пред првостепеним судом, у висини која ће бити одређена посебним решењем када се ти подаци прибаве.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж3-8/20 од 07.04.2020. године одбијена је као неоснована жалба бранилаца окривљене АА и окривљене АА лично, и пресуда Апелационог суда у Новом Саду Кж1-613/19 од 24.12.2019. године потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднели су браниоци окривљене АА – адвокат Владимир Хоровиц и адвокат Биљана Десница – Петровић, у смислу 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев за заштиту законитости, побијане пресуде укине и кривични поступак против окривљене АА за кривично дело из члана 23. став 2. у вези става 1. Закона о јавном реду и миру обустави због наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења и одреди да трошкови кривичног поступка падну на терет буџетских средстава.

Врховни касациони суд доставио је примерак захтева за заштиту законитости бранилаца окривљене Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП и, у седници већа коју је одржао без обавештења Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљене, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета, са правноснажним пресудама против којих је захтев за заштиту поднет, па је након оцене навода изложених у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован у делу који се односи на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4), члана 438. став 1. тачка 9) и члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, као и у односу на повреду закона из члана 441. став 4. ЗКП, док је у преосталом делу захтев недозвољен.

Браниоци окривљене, у захтеву наводе да је у доношењу одлуке суда трећег степена као председник већа учествовао судија Душан Војновић који се морао изузети, с обзиром да је у ранијој фази поступка учествовао као члан већа у доношењу одлуке Апелационог суда у Новом Саду као суда другог степена и то решења Апелационог суда у Новом Саду Кж1-146/17 од 04.02.2017. године, којим је први пут укинута првостепена пресуда Основног суда у Новом Саду К-793/16 од 22.11.2016. године, због чега је, наведени судија са другим члановима већа разматрао доказе и одлучивао о оптужби против окривљене, заузимао ставове, те је у тој фази као члан већа суда другог степена, по ставу одбране, учествовао у доношењу мериторне одлуке о оптужби против окривљене која се побија жалбом, а потом је о истој оптужби одлучивао као председник већа суда трећег степена, што значи да је имао претходна сазнања и предубеђења у предмету против

окривљене АА, а што представља разлог за обавезно изузеће судије у смислу члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП.

Неосновано се захтевом за заштиту законитости бранилаца окривљене указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4. ЗКП.

Одредбом члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП прописано је да ће судија или судија поротник бити изузет од судијске дужности у одређеном предмету ако је у истом предмету поступао као судија за претходни поступак или одлучивао о потврђивању оптужнице или је учествовао у доношењу мериторне одлуке о оптужби која се побија жалбом или ванредним правним леком или учествовао у поступку као тужилац, бранилац, законски заступник или пуномоћник оштећеног, односно тужиоца или је саслушан као сведок или као вештак, ако овим закоником није другачије прописано.

У конкретном случају, судија Душан Војновић, учествовао је у доношењу раније одлуке као члан другостепеног већа Апелационог суда у Новом Саду које је донело решење Кж1-146/17 од 14.02.2017. године, а којим решењем је укинута првостепена пресуда Основног суда у Новом Саду К-793/16 од 22.11.2016. године, тако да у овом поновљеном кривичном поступку није поступао ни у једном својству прописаном одредбом члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП, које би представљало разлог за обавезно изузеће судије од поступања.

Судија Душан Војновић није учествовао у доношењу мериторне одлуке о оптужби која се побија жалбом или ванредним правним леком, већ у доношењу одлуке којом је првостепена пресуда први пут била укинута, након чега је поступак почео тећи изнова. У том поступку, који је почео тећи изнова и у ком је донета нова првостепена пресуда, судија Душан Војновић је учествовао само као председник већа, суда трећег степена, из којих разлога, именовани судија није поступао ни у једном својству прописаном одредбом члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП, у поновљеном поступку, нити су побијане пресуде обухваћене битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП, како се то неосновано захтевом за заштиту законитости бранилаца окривљене АА указује.

Неосновано се захтевом за заштиту законитости бранилаца окривљене указује и на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

У вези са овом повредом закона, браниоци окривљене наводе да је у конкретном случају оптужба прекорачена, јер је Апелациони суд у Новом Саду као другостепени суд пресудом Кж1-613/19 од 24.12.2019. године преиначио првостепену ослобађајућу пресуду на штету окривљене прекорачењем оптужбе, с обзиром да је окривљену огласио кривом за сасвим друго кривично дело и то дело из члана 23. став 2. Закона о јавном реду и миру и сасвим другу радњу извршења, додајући у изреку пресуде поред „напада“ и радњу „ометања“ која није била садржана у оптужном акту. Додајући нову радњу извршења за коју окривљена није била оптужена, суд је изменио чињеничне наводе оптужног акта, а на које околности – нову радњу извршења „ометања“ окривљена никада није дала своју

одбрану, нити су сведоци саслушани на ове околности. Поред изнетог, у захтеву се наводи да је другостепени суд у образложењу пресуде драстично прекршио закон, када је у чињеничном утврђењу додао низ других радњи које се квалификују као ометање које је наводно вршила окривљена у виду претњи, вређања, упућивања погрдних речи..., а да ни једна од ових радњи није била садржана у оптужном акту – оптужници ОЈТ у Новом Саду Кт. бр. 214/11 од 18.03.2013. године. По ставу одбране, Апелациони суд у Новом Саду је додао нове чињенице које су од битног значаја за утврђивање кривичног дела за које је окривљена осуђена, и на тај начин је прекорачио оптужбу на штету окривљене. Исту повреду је учинило и веће трећег степена Апелационог суда у Новом Саду, које је одбило жалбу окривљене и њених бранилаца поднету против другостепене пресуде. По ставу одбране, ради се о прекорачењу оптужног акта које се састоји у додавању сасвим нове радње извршења – ометања у изреку другостепене пресуде.

Изложене наводе захтева за заштиту законитости бранилаца окривљене, Врховни касациони суд оцењује као неосноване, а ово с тога што, прекорачење оптужбе на штету окривљеног подразумева измену чињеничног описа дела из оптужног акта додавањем нове радње извршења или у другом смислу повећање криминалне активности исказане воље окривљеног, на који начин се погоршава његов положај у погледу правне оцене дела или кривичне санкције.

Одредбом члана 420. став 1. ЗКП је прописано да се пресуда може односити само на лице које је оптужено и само на дело које је предмет оптужбе садржане у поднесеној или на главном претресу измењеној или проширеној оптужници. Дакле, из цитиране законске одредбе произилази да између оптужбе и пресуде мора постојати идентитет и подударност у погледу субјективне и објективне истовестности дела.

У конкретном случају, када су у питању радње које су окривљеној стављене на терет диспозитивом оптужног акта Основног јавног тужиоца у Новом Саду од 18.06.2013. године и изреком пресуде Апелационог суда у Новом Саду Кж1-613/19 од 24.12.2019. године може се закључити да су у оба акта, радње окривљене АА идентичне: „тако што је оштећеног одгурнула својим рукама у пределу груди, а када ју је оштећени ухватио за руке, гребала га по рукама – подлактицама обе руке, од чега је оштећени задобио лаку телесну повреду“.

Стоје наводи, да је у оптужном акту Основног јавног тужиоца у Новом Саду окривљеној стављено на терет да је на тај начин напала службено лице, а да је изреком пресуде Апелационог суда у Новом Саду Кж1-613/19 од 24.12.2019. године стављено да је ометала службено лице, међутим по ставу Врховног касационог суда, да ли је у конкретном случају АА критичном приликом предузимајући радње које су идентично описане у диспозитиву оптужног акта и у изреци пресуде, „ометала службено лице“ или „напала службено лице“, ствар су правне оцене описане радње, а не додавање нове радње, како то тврди одбрана у поднетом захтеву.

Одредба члана 323. КЗ, (што је окривљеној оптужним актом стављена на терет) у свом основном облику прописује да ко нападне или прети да ће напасти службено лице у

вршењу службене дужности, казниће се затвором од 3 месеца до 3 године, а одредбом члана 23. Закона о јавном реду и миру (за шта је окривљена оглашена кривом правноснажном пресудом Апелационог суда у Новом Саду) прописано је у основном облику да ко увреди, злостави, прети да ће напасти, покуша да нападне или нападне, или на други начин омета овлашћено службено лице у обављању послова безбедности или одржавања јавног реда и мира, казниће се затвором од 6 месеци до 3 године. Из цитираних одредби Кривичног законика, као и Закона о јавном реду и миру, произилази да је и у једној и у другој одредби, прописана као једна од алтернативних радњи извршења кривичног дела „напад“.

Имајући у виду све напред наведено, побијаним правноснажним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, јер по ставу Врховног касационог суда, није прекорачена оптужба од стране нижестепених судова, обзиром да је Апелациони суд у Новом Саду само дао своју правну оцену радњи окривљене АА, које су већ претходно биле идентично описане у оптужном акту, налазећи да је описаним радњама окривљена АА ометала службено лице у вршењу послова безбедности, а да њена радња нема обележја кривичног дела напад на службено лице у вршењу службене дужности, како то стоји у оптужном акту.

Поред изнетог, браниоци окривљене, указују и на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП и повреду закона из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, а које повреде у једном делу образлажу на исти начин, те наводе да је окривљена правноснажно осуђена за кривично дело из члана 23. став 2. Закона о јавном реду и миру и радње „ометања“, за које кривично дело је наступила застарелост кривичног гоњења. Наиме, Основни јавни тужилац у Новом Саду никада против окривљене није покренуо поступак за кривично дело, за које је осуђена, већ је подигао оптужницу за дело из члана 323. КЗ и до завршетка главног претреса је није изменио, већ је остао код првобитно поднете оптужнице. Истрага је у предмету против окривљене окончана 2012. године, а ОЈТ је подигло оптужницу за дело из члана 323. став 3. КЗ и за радњу напад на службено лице дана 18.06.2013. године. По ставу одбране, како Основни јавни тужилац у Новом Саду никада против окривљене није подигао оптужни предлог за дело из члана 23. Закона о јавном реду и миру и за радњу „ометања“, за које дело је осуђена правноснажном пресудом, да је спровођењем истражних радњи дошло до прекида застарелости, у односу на дело из члана 23. Закона о јавном реду и миру, да након подношења оптужнице тужилаштво није предузело ни једну радњу којом би окривљену гонило због учињеног кривичног дела из члана 23. Закона о јавном реду и миру, то је у тренутку доношења обе пресуде Апелационог суда у Новом Саду наступила застарелост кривичног гоњења, сходно члану 103. КЗ, којом је прописано да се поступак за ово кривично дело не може покренути ако протекне пет година од извршења дела.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости Врховни касациони суд оцењује као неосноване, а ово из следећих разлога:

Одредбом члана 104. став 1. прописано је да застарелост кривичног гоњења почиње да тече од дана када је кривично дело извршено, а уколико последица кривичног дела

наступи касније, застарелост кривичног гоњења почиње од дана када је последица наступила, док је у ставу 3. истог члана прописано да се застарелост прекида сваком процесном радњом која се предузима ради откривања кривичног дела или ради откривања и гоњења учиниоца због учињеног кривичног дела, а ставом 5. члана 104. КЗ прописано је да сваким прекидом застарелост почиње поново да тече. Имајући увиду да из списка предмета произилази да се критични догађај десио дана 07.06.2010. године, не може се говорити о наступању релативне застарелости кривичног гоњења, јер је застарелост прекинута радњом усмереном на кривично гоњење окривљене за конкретни предмет и догађај, независно од правне квалификације кривичног дела, па се у том смислу наступање застарелости оцењује у односу на предузете процесне и кривичноправне радње везане за исти животни догађај, и то за догађај од 07.06.2010. године, односно у конкретном случају радњама јавног тужиоца и то подизањем предлога за предузимање одређених истражних радњи и подношењем непосредне оптужнице Основном суду у Новом Саду (у складу са тада важећим ЗКП), као и заступање оптужнице до правноснажног окончања кривичног поступка. У том смислу, ни у једној фази поступка није долазило до прекорачења рокова из члана 103. и члана 104. КЗ, па самим тим у погледу застарелости кривичног гоњења, није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП.

Браниоци окривљене, указују у поднетом захтеву за заштиту законитости и на повреду закона из члана 441. став 4. ЗКП, јер је суд одлуком о трошковима поступка повредио одредбу члана 266. ЗКП. Наиме, Апелациони суд је побијаним пресудама обавезао окривљену да сноси трошкове пуномоћника оштећеног, иако не постоји таква обавеза окривљене, сходно члану 266. ЗКП, јер у смислу наведеног члана накнаду и нужне издатке пуномоћника оштећеног дужно је да плати заступано лице, без обзира ко је по одлуци суда дужан да сноси трошкове кривичног поступка.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљене се по оцени Врховног касационог суда не могу прихватити као основани, а ово из следећих разлога:

Одредбом члана 264. став 1. ЗКП прописано је да кад суд окривљеног огласи кривим, изрећи ће у пресуди да је дужан да накнади трошкове кривичног поступка.

Одредбом члана 261. став 1. ЗКП прописано је да су трошкови кривичног поступка издаци учињени поводом поступка од његовог покретања до његовог завршетка, а у ставу 2. тачка 8) истог члана прописано је да трошкови кривичног поступка обухватају нужне издатке оштећеног и његовог законског заступника, као и награду и нужне издатке његовог пуномоћника.

Одредбом члана 50. став 1. тачка 3) прописано је да оштећени има право да ангажује пуномоћника из реда адвоката.

Имајући у виду цитиране законске одредбе, те да из списка предмета произилази да је оптужним актом Основног јавног тужиоца у Новом Саду КТ 214/11 од 27.06.2013. године окривљеној АА стављено на терет извршење кривичног дела напад на службено

лице у вршењу службене дужности из члана 323. став 2. и став 1. КЗ, да је правноснажном пресудом Апелационог суда у Новом Саду КЖ1 613/19 од 24.12.2019. године оглашена кривом због извршења кривичног дела ометање овлашћеног службеног лица у обављању послова безбедности или одржавања јавног реда и мира из члана 23. став 2. у вези става 1. Закона о јавном реду и миру, то су неосновани наводи захтева за заштиту законитости којима се указује на повреду Закона из члана 441. став 4. ЗКП, јер оштећени има право да ангажује пуномоћника из реда адвоката, да га заступа у кривичном поступку, а како је окривљена правноснажном пресудом оглашена кривом (члан 264. став 1. ЗКП) дужна је и да надокнади трошкове кривичног поступка, који поред осталог, обухватају и награду и нужне издатке пуномоћника оштећеног.

Сходно изнетом, супротни наводи бранилаца окривљене, којима се указује на повреду кривичног закона из члана 441. став 4. ЗКП, од стране Врховног касационог суда оцењени су као неосновани.

У преосталом делу захтев за заштиту законитости је недозвољен, а ово из следећих разлога:

Браниоци окривљене АА, у захтеву за заштиту законитости нумеришу и повреду закона из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП и члана 439. тачка 3) ЗКП, а које повреду су законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца, у смислу члана 485. став 4. ЗКП. Међутим, наведене повреду закона браниоци образлажу наводима да су другостепени, а потом и суд трећег степена првостепену ослобађајућу пресуду донету у корист окривљене испитивали изван обима и праваца побијања истакнутог у жалби Основног јавног тужиоца у Новом Саду од 06.11.2018. године, а што се посебно односи на одлуку о кривичној санкцији и трошковима кривичног поступка. На описани начин, браниоци окривљене иако формално наводе законом дозвољене разлоге за подношење захтева за заштиту законитости, у суштини указују на повреду закона из члана 451. ЗКП.

Поред изнетог, браниоци окривљене образлажући повреду закона из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП, у преосталом делу исту образлажу и оспоравањем чињеничног стања и то наводима којима указују на другачије утврђено чињенично стање од стране Основног суда у Новом Саду у првостепеном поступку, од оног које је утврђено у пресуди суда другог и трећег степена, а везано за повреду окривљене, медицинску документацију, као и медицинско вештачење повреда окривљене.

Браниоци окривљене нумеришу и повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, а која повреда је такође законом дозвољен разлог у смислу члана 485. став 4. ЗКП за подношење захтева за заштиту законитости окривљеном преко браниоца. Међутим и наведену повреду закона, браниоци окривљене образлажу оспоравајући чињенично стање, односно указујући на повреду закона из члана 440. ЗКП, оспоравањем чињеница везаних за повреду оштећеног, те с тим у вези указују на медицинску документацију, сам начин покретања кривичног поступка против овде окривљене, ко је вршио преглед оштећеног, односно која установа, када је оштећени добио извештај од стране ког клиничког центра...

Такође, браниоци окривљене АА у поднетом захтеву за заштиту законитости указују и на повреду закона из члана 447. ЗКП.

Како члан 485. став 4. ЗКП који прописује разлоге због којих окривљени односно његов бранилац, сходно правима која у поступку има у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио његовом доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека због повреде закона из члана 451.ЗКП, члана 440.ЗКП и члана 447. ЗКП, то је Врховни касациони суд захтев бранилаца окривљене у овом делу оценио као недозвољен.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци ове пресуде, у односу на одбијајући део на основу члана 491. став 1. ЗКП, а на основу члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП, у делу у којем је захтев одбацио као недозвољен.

Записничар-саветник
Ирина Ристић, с.р

Председник већа-судија
Бата Цветковић, с.р

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић